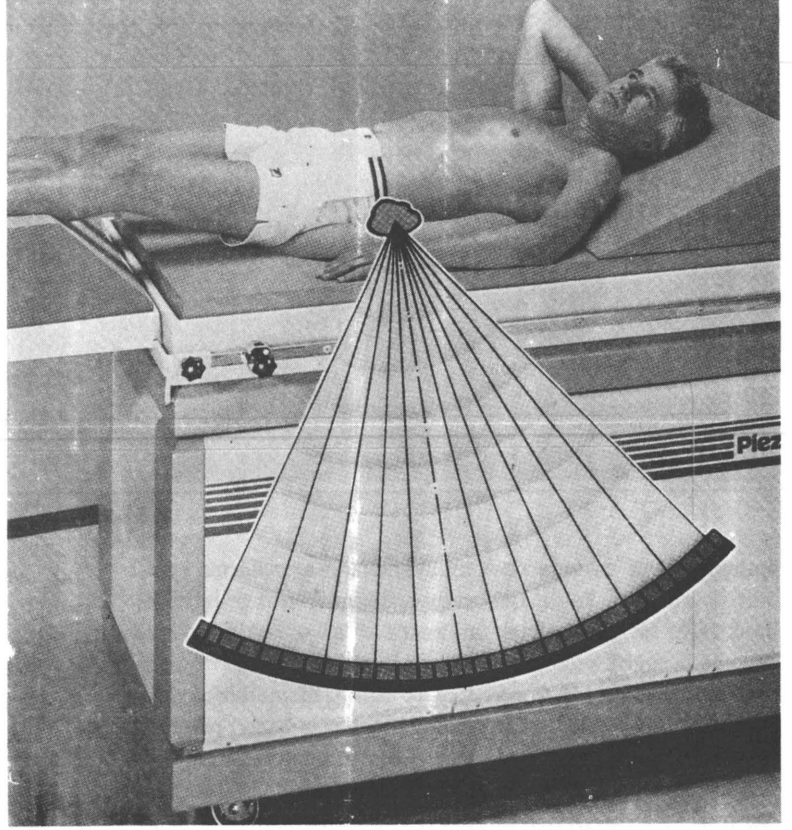

Tıp Eğitiminde Dünya Çapında Değişiklikler ve Avrupa Görüşü

Prof. Dr. Doğan Taner
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu (World Federation For Medical Education) 1988 yılının Ağustos ayında Edinburgh' da tıp eğitiminin düzeyini yükseltmek amacı ile önemli bir toplantı yapacaktır. Bu toplantıda 6 ana tema üzerinde durulacaktır. Bunlar:

1. Tıp eğitiminde öncelikler
2. Tıp fakültelerinde eğitim stratejileri
3. Destekleyici kaynaklar
4. Tıpta insan gücü
5. Tıp eğitiminde bütünlük ve süreklilik
6. Sağlık hizmetleri ile tıp eğitiminin integrasyonu

Bu toplantıdan önce Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu'nun 6 üye bölgesinin (Afrika, Avrupa, Amerika kıtaları, Ortadoğu, Güneydoğu Asya ve Batı Pasifik Bölgeleri) görüşleri istenmiş ve her bölge de kendi görüşünü tesbit etmeden önce, üye ülkelerin görüşlerini istemiştir. Üye ülkelerin görüşleri alındıktan sonra bölge toplantıları yapılmış ve bölge görüşleri ortaya çıkarılmıştır.

Avrupa Tıp Eğitimi Birliği ile Avrupa Tıp Dekanları Birliği 9 Eylül'de İrlanda'nın Dublin şehrinde toplanarak üye ülkelerden gelen görüşlerin ışığı altında Avrupa Bölgesi görüşünü oluşturmuşlardır. Ülkemizin de katkıda bulunduğu Avrupa görüşü 1988'de yapılacak ana toplantıda ele alınacaktır.

9 Eylül'de Dublin'de yapılan toplantı sonucunda ortaya çıkan Avrupa Bölge görüşü, Türk Hekimlerini ilgilendireceği düşünülmektedir aşağıda kısaca özetlenmiştir.

1. Tıp eğitimi; hastane hizmetlerine ek olarak toplumdaki hasta ve sağlıklı kişilere verilen bütün sağlık hizmetleri ile de ilgili olmalıdır.
2. Tıp eğitimi planlama, öğretim, öğrenim ve araştırma açısından sağlık hizmetleri sistemi ile bağlantılı olmalıdır.
3. Tıp fakültelerinde geniş kapsamlı sağlık bakımının (comprehensive health care) öğretilmesine kesinlikle yer verilmelidir. Geniş kapsamlı sağlık bakımından; sağlığın korunması ve iyileştirilmesi için gerekli eğitimin verilme-

si, hastalıklardan korunma, akut hastalıkların erken teşhis ve tedavisi ve kronik hastalıkların bakımı ve rehabilitasyonu konuları anlaşılı iktadır.

4. Tıp Fakültelerinin belirli bir coğrafi bölgenin sağlık hizmetlerinden sorumlu olup olmaması konusunda tam bir görüş birliğine varılamamıştır. Daha fazla araştırma yapılması faydalı olacaktır.
5. Tıp ve sağlık alanlarında eğitim gören öğrencilerin bazı dersleri imkanlar ölçüünde birlikte görmelerinde yarar vardır. Bu şekilde tıp ve sağlık mensupları bir grup olarak çalışabilecek ve işbirliği yapmasını öğreneceklerdir (teamwork).
6. Tıp eğitimi; fakültede verilen temel eğitim, mezuniyet sonrası eğitim ve devamlı eğitimden oluşur. Bu nedenle fakültelerde verilen eğitim her üç devrenin birbirleri ile bağlantısını arttıracak şekilde olmalıdır.
7. Temel, mezuniyet sonrası ve devamlı eğitimde verilen tıbbi bilgiler günün ve geleceğin şartlarına uygun olmalı, yetkili kurumlarca devamlı olarak gözden geçirilmeli ve gerektiğinde yenilenmelidir.
8. Hayat boyunca öğrenimin önemi, tıp eğitiminin her devresinde özellikle vurgulanmalı ve öğrenciler buna şartlandırılmalıdır. Kişilerin bu açıdan değerlendirilmesi üzerinde çalışmalar yapılmalıdır.
9. Geleceğin hekimlerine verilen temel eğitim - temel bilgi, klinik metod ve becerileri, iletişim kurma becerileri gibi onları bir sonraki eğitimlerine, yani mezuniyet sonrası ve devamlı eğitime hazırlamalıdır.
10. Eğitim programlarında sağlığın korunması ve daha da iyileştirilmesive korunulabilecek hastalıklardan korunma konularına ağırlık verilmelidir.
11. Hekimler diğer sağlık mensupları ile rahatlıkla iletişim kurabilmeli ve işbirliği yapabilmelidir. Temel, mezuniyet sonrası ve devamlı eğitim programları bu yetenekleri kişilere verebilecek şekilde planlanmalıdır. Bu yeteneklerin nasıl değerlendirileceği üzerinde çalışma ve araştırmalar yapılmalıdır.
12. Tıp eğitiminde hedef, kişilere ülke şartlarına göre kullanabilecekleri bilgi ve becerileri kazandırmak, ayrıca doğru tutum ve değer yargılarını öğretmektir. Ders programları hazırlanırken sağlık ve eğitimle ilgili kurumların görüşleri alınmalıdır.
13. Avrupa ülkelerinin tümü öğrencilerin sınıfta sadece ders dinleyerek pasif bir şekilde öğrenmeleri yerine, kendilerinin araştırarak aktif bir şekilde öğrenmelerini tercih etmektedirler. Aktif öğrenmeye mani olan engeller ortadan kaldırılmalıdır.
14. Öğrencilerin bilgilerinin değerlendirilmesi ve bununla ilgili sınavlar yalnız kişilerin hatırlama yeteneğini ölçmemelidir. Sınavlar ve diğer değerlendirmelerin esas gayesi kişilere verilen bilgi ve becerileri en iyi şekilde kullanıp kullanamadıklarını ölçmek olmalıdır.
15. Öğretim üyelerinin terfi ve mükâfatlandırılmalarında yaptıkları araştırma ve kendi alanlarındaki bilgileri yanında, eğitim yeteneklerine de büyük önem verilmelidir.
16. Tıp eğitimi için üniversite hastanesinden sağlık ocağına kadar her tıp sağlık kuruluşundan faydalanılmalıdır.
17. Eğitim kurumlarının, eğitim görevlerini ne ölçüde yerine getirdiklerini değerlendirecek bir sistem kurulmalı ve bu konuda bütün Avrupa ülkelerine devamlı bilgi aktarılmalıdır.
- 18a Bir ülkenin sağlık hizmetlerinin mükemmel olması için sağlık personelinin en iyi şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle ülkeler mali olanaklar sağlamalıdır.
- 18b Tıp fakültelerinde görev yapan öğretim üyelerinin bir kısmının mutlaka full-time çalışmasının gerekli olduğuna, ayrıca öğretim üyesi -öğrenci ve öğretim üyesi- destekleyici personol sayılarının makul oranlar içinde olmasına karar verildi.
19. Öğrenciye verilen tıp eğitiminin bir kısmının üniversite hastaneleri dışındaki sağlık kuruluşlarında yapılması bütün ilgililer için büyük faydalar sağlayacaktır.
20. Fakültelele daha fazla imkan sağlanması ile ilgili konu daha ilerideki bir toplantıda ele alınacaktır.
21. Tıp fakültelerinde alınacak öğrenci sayısının hesaplanmasında, ülke sağlık hizmetlerinin en iyi şekilde yerine getirilmesi ve ileride o ülkenin nüfusunun artma veya azalması ve sosyo-ekonomik gelişmesi gözönüne alınmalıdır. Öğrenci sayıları ile ilgili planlama çok ciddi bir şekilde yapılmalı ve Avrupa'nın muhtelif ülkelerindeki olumlu ve olumsuz çeşitli deneyimlerden faydalanılmalıdır.
22. Ülkeler tıp fakültelerine öğrenci seçme metodlarını devamlı olarak gözden geçirmeli ve bununla ilgili olarak öğrencilerin bilgi dışında hangi yeteneklere sahip olmaları gerektiği üzerinde araştırma yapmalıdırlar.
23. Ülke kanunları, tıp eğitiminde devamlı değişiklik yapılmasına imkan verecek bir şekilde hazırlanmalıdır.
24. Basın ve televizyonun tıp eğitimi ve sağlık konularında kamu üzerinde olumlu ve olumsuz çok büyük etkisi vardır. Bu nedenle basın ve televizyon tıp eğitimi ve sağlık konusunda bilinçli ve olumlu bir şekilde kullanılmalıdır. Tıp mensuplarının kamuya bilgi aktarmakta şimdiye kadar çok başarısız oldukları gerçeği ortadadır.
25. Avrupa Tıp Eğitimi Birliği'nin, Avrupa'da tıp eğitiminin daha iyiye gitmesine ne gibi katkıları olabileceği daha ilerideki bir toplantıda ele alınmalıdır.